

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

§. 3. An rescirptum iustitiae, seu iurisdictio delegata expiret finita
iurisditione in delegante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

pariter, §. 1. Ceterum scienda est hæc limitatio, & affit-

§. III.

An rescriptum iustitiæ, seu iurisdictione delegata expiret finita iurisdictione in delegante.

- 1 Si res delegata integra sit, perit præscriptam iustitiæ, & iurisdictione delegata, si non sit integra. Quo procedit, tamen si delegatus ignoret iurisdictionem delegantis expirasse.
2 Quid si ignorantia populi comitatur.
3 Extenditur doctrina, etiam si sit delegatus à Principe: & etiam si dixerit delegans, quovisq; renocauero, imò etiam si partes consentiant.
4 Quid si delegatus aliquem subdelegavit, peribit ne iurisdictione in subdelegato morte delegantis, si superest primus delegans? Proponitur triplex sententia.
5 Eliguntur secunda sententia, ut probabilior expirare iurisdictionem in subdelegato.
6 Quid si primus delegans moriatur, postquam subdelegatus vni incepit iurisdictione? Sub distinctione respondentur.
7 Apponuntur aliqua declarationes superioris doctrinæ.

1 Si res delegata integra sit, perit præscriptam iustitiæ, & iurisdictione delegata, si non sit integra: decisio est expressa in cap. gratum, cap. relatum, cap. licet vndique, de off. deleg. c. 1. §. 1. de off. delegat. c. si nullus, de prob. in 6. §. 1. & quia, §. de iurisdictione iudic. l. 2. §. 1. r. 4. par. 3. Ratio est, quia cetero delegatus iurisdictionem acquirit per rescriptum, non radicatur in illo, quousque illa vi coeperit, neque quando illa incepit vi, vniat ut iurisdictione sibi propria, sed ut quid delegantis, quod satis constat ex cap. quamvis, de officio delegati, in 6. §. 1. cum iurisdictione, ex quo ipse usus non extitit, non censetur in eum efficaciter transisse. Ergo peruenit iurisdictione perit iurisdictione delegata, si res sit integra. Dubitant tamen aliqui, an pereat ipso iure, an opo exceptionis. Sed tenendum est ipso iure cessare. Tam quia textus, & ratio allegata id probat, & in officio conferuorum expresse deciditur in e. hac constitutions, versus officium, de officio delegati, in 6. Quod adeo verum, est ut etiam si delegatus ignoret iurisdictionem in delegante expirasse, & ex hac ignorantia citationem faciat, & sententiam pronuntiet, citatio & sententia nullam vim habeant: sic Couart. quest. practica, cap. 11. num. 1. & restatur esse omnium Marana de ordin. iudic. l. 4. par. 1. §. 1. r. 1. an sit iudicium ordinarium. Gregorius Lopez l. 2. r. 4. par. 3. glossa 1. in fine. Panormitanus cap. gratum, de officio delegati, in 6. Molin. tract. §. disp. 19. n. 2. vbi restatur esse commune.

2 Quod intelligendum est, dummodo ignorantiam delegati, non comitetur ignorantia populi. Nam si adest communis error, & ignorantia cessat iurisdictionis in delegante, sufficit, ut gesta per ipsum delegatum valeant, ut multis relatis docet doctissimus Thomas Sanchez lib. 3. de matrim. disp. 22. num. 59, Molin. disp. 21. n. 2. Basilius de Leon optimè lib. 5. de matr. c. 24. numero 2. Aduerto tamen per citationem, aut contestationem litis illo tempore factam non firmari iurisdictionem in delegato, quia firmari non potest iurisdictione, quæ iam non est; delegatus enim nullam ex rescripto habet iurisdictionem, solum enim illam habet ex communis errore vulgi in ordine ad validitatem actuum, quos fecerit ob communem utilitatem, ex l. Barbarius, ff. de officio prætor. & tradit plures referens Richardus, §. sed cum aliquis, instit. de testam. num. 10. & Basilius de Leon, lib. 5. cap. 24. n. 4.

3 Extenditur autem supradicta doctrina, siue delegatus sit à Principe, siue sit ad vniuersitatem causarum; semper enim perit iurisdictione, petente delegante, quia ratio facta, & textus allegati id probant, ut bene tradit Matana de ordin. iudic. 4. §. 1. r. 1. an iudicium sit ordin. vniat, vel ad gratum, n. 61. Sanchez lib. 3. disp. 28. de matrim. n. 33. & 34. Basilius de Leon lib. 5. de matr. c. 13. n. 11. & 6. & alij ab eisdem relati. Secundo extenditur, etiam si dixerit, quovisq; renocauero habere hanc potestatem; cessat enim in te delegato, morte delegantis, si res sit integra, secus vero: si vi coeperit iurisdictione. Sanchez supra n. 54. At si tibi commissa est facultas, & rescriptum iustitiæ ad beneplacitum concedentis; cessat etiam si illo vi coeperit, quia desinit conditio, scilicet voluntas concedentis, sub qua fuit iurisdictione concessa, ut ipsemet Sanchez notat. Tertio extenditur petere iurisdictionem delegati; etiam si partes consentiant, quia partes non dant iurisdictionem, neque possunt protogate iam

extinctam; ad summam enim possunt in illum consensere, tanquam in arbitrum, constat ex l. priuato, C. de iurisdictione ibi, sanè si partes actis ab hoc legato (scilicet, qui iam priuatus est) consentiant, valebunt illa non in vim iurisdictione, sed contractus, & tradit innumeros referens Thom. Sanchez disp. 28. numero 41. Moral. com. 2. in præm. n. 98. Basilius de Leon lib. 5. de matrim. cap. 23. n. 17.

4 Sed quid si delegatus aliquem subdelegauit, expirauit ne iurisdictione in subdelegato, morte delegati, superest primo ordinario delegante, si res sit tam in subdelegato, quam in delegato integra? Quadruplex sententia refertur à Sanchez illa disput. 28. num. 36, & omnes sentit esse probabiles. Prima affirmat, non expirare iurisdictionem in subdelegato, quia iurisdictione in primo delegante non expirauit, & in illo specialiter debet radicari iurisdictione in subdelegato. Secunda censet expirare iurisdictionem, quia non fuit in subdelegatum efficaciter transmissa: siquidem illa vi non coepit ac proinde manet penes delegatum. Ergo petente in illo, perit in subdelegato. Tertia distinguit, si subdelegatio facta est in totum, scilicet committendo omnes vias suas, tunc censet non petire in subdelegato; secus vero si solum partem delegationis commiserit, qui committendo omnem causam, abdicauit à se iurisdictionem, ac proinde radicatur in primo delegante; secus vero committendo partem, ex cap. super questionem, §. porò, de off. deleg. Quarta sententia, cui ipse Sanchez vt probabiliori adheret, sentit, si delegatus subdelegauit ex commissione sibi facta à primo delegante, non petire iurisdictionem in subdelegato, morte delegati: siu, petente primo ordinario delegante, siue commisit partem causæ, siue totam causam; quia tunc subdelegatus non videtur esse substitutus delegati, sed primi ordinari delegantis: at si nomine proprio subdelegauit, sine specialia commissione, censet petere iurisdictionem in subdelegato.

5 Inter has sententias, quæ verè probabiles sunt, mihi magis placet secunda, scilicet expirare omnino iurisdictionem in subdelegato, quam tenuit Anchar. in cap. licet vndique, de off. delegati, quest. 5. Molin. tract. §. disp. 22. versus, sic prior modo. Moueor ratione pro illa sententia adducta, quia dum subdelegatus vi non coepit iurisdictione sibi commissa à delegante, non fuit in illo radicata iurisdictione; sed penes delegatum delegantem manet, ita vt pro libro possit subdelegationem renocare, vel causam reasumere, si subdelegatus moriatur, vt habetur expresse cap. quomuis, de off. deleg. in 6. Ergo si petat delegati iurisdictione, peribit & subdelegati, quæ alia non est, & hoc siue nomine proprio, siue ex commissione expressa ordinarij subdelegauerit; quia hæc commissio impertinens esse videtur ad perpetuandam iurisdictionem, si aliunde ab ipso iure habeat delegatus eam facultatem subdelegandi, quam ab speciali commissione recipit. Solum excipio, si ordinarius dixerit, ex nunc illi deogo, cui tu delegatus vias commiseris; tunc enim ipsemet ordinarius subdelegare, vel potius delegare intelligitur, & ille signatus non tam est subdelegatus, quam delegatus, ac proinde iuxta regulas delegati metienda est eius iurisdictione, & tradit alios referens Basilius de Leon libro 5. de matrim. cap. 26. à numero 14. sed præcipue numero 16.

6 Quid si primus delegans moriatur, postquam subdelegatus vi incepit iurisdictione sibi commissa, sed antequam delegatus illa vi fuerit?

Respondeo, si delegatio fuit absoluta, neque aliquam iurisdictionem in causa sibi delegatus reseruaui, tunc perseverat iurisdictione in subdelegato. Ratio est manifesta, quia per vim iurisdictionis radicata fuit in subdelegato iurisdictione, & consequenter facta fuit independens à primo delegante, & à delegato, & videtur colligi argumento à contrario ex cap. si subdelegato, & de off. deleg. in 6. sed clarè deciditur in cap. si delegatus, eodem titulo in 6. ibi, nam talis commissio, per quam censetur etiam sententia relatio committi, nequequam morte committentis expirat, ex quo res integra non existit & tradit alios referens Sanchez lib. 8. disp. 28. n. 37. Molin. tract. §. disp. 21. n. 4. At si subdelegatio non fuerit absoluta, sed sub hac forma vique ad beneplacitum meum, vel quovisq; ego voluero, aut fuerit mea voluntas, tunc morte delegati expiraret iurisdictione in subdelegato, etiam te non integra, quia desinit conditio subdelegationis; constat ex cap. si grauior de rescript. in 6. & affirmat gloss. in cap. si delegatus, de officio delegati, in 6. & tradit Molin. supra, & est commune.

7 Quod si delegatus vi coepit iurisdictione commissa, antequam subdelegauerit, & subdelegatione facta, priusquam subdelegatus subdelegatione vi fuerit, moriatur primus delegans, non oblate extinguitur iurisdictione in subdelegato, sed illa vi potest, quia illam non habet à primo delegante, sed à delegato, cuius iurisdictione si mata fuit in delegato per vim illius: sic colligitur ex cap. si delegatus, tradit Sanchez alios referens num. 38.

8 Quadrupliciter temperatur supradicta doctrina de cessatione iurisdictionis delegata morte delegantis te integra, à Sanchez lib. 8. disp. 28. n. 42. 43. & 44. Primo vt intelligatur, quando datur noua potestas per delegationem. Nam si solum morte

exercitatur

DE ASTRONOMIA

excitatur per commissionem potestas antea habita, non peribit morte delegatis, & bene, quia non habet ex delegatione potestatem, sed solum mandatum exercendi iurisdictionem, quam habet. Ergo solum mandatum peribit, & non iurisdictione. Secundo temperat, nisi iurisdictione delegata sit accessoria gratiae iam factae. cum enim, ut postea dicemus, non perat gratia facta, morte concedentis, neque iurisdictione data ad illius executionem petire potest: tum, quia accessorium sequitur naturam principalis: tum, quia gratia redderet inutilis, si simul cum illa non concederetur potestas, quae accessoria est ad illius executionem. Tandem quia ita deciditur in *c. si super gratia, de off. deleg. in 6.* Tertio temperat, nisi ea potestas delegata, commissa sit nomine dignitatis: nam cum haec semper permaneat, & iurisdictione ab illa concessa semper permanere debet. Quando autem intelligitur facultas data nomine dignitatis, quando nempe personae, ex supradictis constat, & ex dicendis statim amplius elucidabitur. Adde si delegatus lege aliqua constitutus sit, perseverat delegatio, quando lex perseverat, sic Molin. tom. 5. de iustis, disp. 19. n. 5. fin. cum Panorm. & aliis in *c. in fratribus, de off. ordin.* Ex qua doctrina infero Molin. ut quotiescumque in Concilio Tridentum alibi Episcopis committitur, ut procedant tanquam Sedis Apostolicae delegati, etiam si nunquam processerint, quia casus non occurrat, poterunt mortuo Pontifice conditore illius canonis procedere, quia lex perseverat, & consequenter iurisdictione data per illum. Quarto imperari potest in delegatis ad res fidei cognoscendas, cuius iurisdictione non perit morte concedentis re integra ob favorem fidei & religionis: habet expressè *c. ne aliqui, de heret. in 6.* & tradit Decius *c. pastoralis, §. quoniam, n. 18. de rescripte, l. on l. more. n. 6. §. ff. de iurisd. omnium iudic.* Sanchez lib. 8. de matr. disp. 28. n. 27.

§. IV.

An rescriptum gratiae absolute concessum expiret finita iurisdictione concedentis.

- 1 Si gratia facta sit non expirat, secus si sit facienda.
- 2 Licentiam tibi datam in favorem penitentium ad audiendum illorum confessiones, qui affirmant perire morte concedentis.
- 3 Probabiliter est oppositum, & sit satis contraria rationi.
- 4 Quod si indultum sit de absolutione faciendae alicuius certa persona, communis sententia docet perire morte concedentis re integra.
- 5 Non videtur carere probabilitate oppositum, tamen si in praxi non consulendum.
- 6 Satis sit rationi communis sententia.
- 7 Quid facultate tibi concessa eligendi Confessorem? Resolvitur non perire.
- 8 Idem procedit in dispensationibus, quae committuntur ordinariis, si preces veritatis nitantur.
- 9 Quid de mandato, ut providearis in aliquo beneficio vacante? Qui censentur expirare.
- 10 Probabiliter est oppositum.
- 11 Idem dicendum de facultate, & licentia testandi Episcopis concessa.
- 12 Item de facultate à Rege concessa instituendi minoratum.
- 13 Dupliciter gratia, & privilegium concedi potest. Primum cum aliqua limitatione. Secundum absolute, si privilegium, & gratia absolute concedantur.

Regula communis est, & omnino certa, si gratia facta sit, non expirat finita iurisdictione concedentis; secus vero si sit facienda: colligitur ex *cap. si cui nulla, de praebend. in 6.* & tradunt ex supradictis rebus praecipue ex *cap. si cui nulla, gloss. ibi, nos ab. 1. Archid. ad finem, vers. secus faciendae.* Decius in *cap. relatum, de off. deleg. n. 3. & in nova edit. num. 21. Nauar. c. 27. n. 253. vers. 9. & lib. 1. consil. in 2. edit. tit. de off. de leg. consil. 2. n. 1. Gutier. lib. 1. canonic. 29. cap. 1. n. 24. & lib. 2. cap. 17. à prin. Molin. lib. 2. de primog. cap. 7. n. 63. Rebuff. in *pract. tit. de gratia, 2. §. rationi congruit.* Thom. Sanchez lib. 8. de matr. disp. 28. n. 64. Suarez lib. 8. de leg. cap. 31. numero 1. & alij plures ab eisdem relati. Quando autem sit gratia facta, quando facienda, iam supra diximus. Sed ut res clarius fiat, ad aliquos casus, in quibus potest esse aliqua difficultas, deveniamus.*

1. Primus est de licentia, & facultate tibi data à Pontifice, Episcopo, vel parochio audiendi confessiones in favorem penitentium, an perat morte concedentis, finita eius iurisdictione? Petire affirmat Philia. de off. Sacerd. tom. 1. part. 2. lib. 1. c. 24. ad finem, de licentia data per Episcopum, seu alium Papa inferiorum, docet Nauar. *summ. Hispan. cap. 27. numero 264. D. Antonin. 3. p. tit. 17. cap. 9. fin. V. Golin. de off. Episc. cap. 36. §. 10. num. 3. & alij in cap. 26. §. 21. num. 21. & de licentia data à parochio alteri Sacerdoti, docet noster Molin. *tit. 5. de iustis. disp. 20. n. 5.**

Præcipuum fundamentum est, quia iurisdictione delegata perit morte concedentis, si res fuerit integra, quia non radicatur in delegato, sed manet penes delegantem, quoque delegatus ea vi ceperit. Ergo similiter haec iurisdictione ad audiendas confessiones, ad dispensationes faciendas, peribit concedentis morte; siquidem est iurisdictione delegata. Item haec facultas semper videtur data in gratiam penitentium; sed illi non est gratia facta, sed facienda. Ergo perit morte concedentis.

3. Ceterum longè probabiliter est licentiam concessam Sacerdoti, audiendi confessiones penitentium, per Pontificem, vel Episcopum, vel parochum, non petire morte concedentis. Quia est gratia, & favor factus, praecipue ipsi Sacerdoti, potius quam penitentibus, cum non sint expressi & nominati, & ad ipsorum petitionem: gratia autem facta non perit concedentis morte, ut diximus, Ergo. Et ita tenet Thomas Sanchez *illa disput. 28. numero 72. Nicol. Garcia 6. p. de ben. se. cap. 2. n. 321. Salas de legib. disput. 20. sect. 17. vers. dico sex d. Suarez 1. 8. cap. 31. num. 3. & 32. n. 9. Egid. de Goninich. disp. 8. dub. 10. n. 72. Saa verbo gratia, num. 4. Basil. de Leon lib. 8. de matr. cap. 19. §. 1. n. 2. & alij plures, quos ipsi referunt. Et licet aliqui ex illis solum in generali de licentia concessa loquantur; alij vero expressè dicunt, etiam si à parochio concessa fuerit, non perire; quia nulla est in hoc ratio differentiae. Ex ipsi gratia, de privilegiis, & gratiis Pontificum iura loquuntur. non quia ad sola privilegia Pontificis sit limitandum, sic Nicol. Garcia, Bassilius, & Gidius, Sanchez *supra*, Suarez *cap. 32. n. 9.**

Neque obstat fundamentum contrarium. Facemur iurisdictionem delegatam, si sit in materia iustitiae, perire morte concedentis: quia ita deciditur in *cap. gratiam, cap. 2. latum, cap. 1. et de off. deleg.* at cum in materia gratiae nihil determinetur, non debet morte concedentis petire. Adde in materia iustitiae totam iurisdictionem delegatam ceteri factam in favorem, eorum qui iudicandi sunt non in favorem ipsius iudicis; secus vero in delegatione gratiosa.

Ad confirmationem respondeo non solum in gratiam penitentium, sed Confessoris datam esse, quando petitor non determinatur.

4. Secundus casus est, si detur tibi indultum, ut absolvas aliquas determinatas personas, vel cum illis dispenses ob illatum favorem: tunc si res integra sit, expirat morte concedentis; Sanchez libro 8. *disp. 28. n. 73.* ex communi sententia tenet expirare, consentit Garcia 6. p. cap. 2. num. 37. Boracina *disp. 11. qu. 3. p. 8. §. 1. n. 25.* Moutenur, quia tunc est gratia facienda, & non facta, quae expirat morte concedentis re integra ex *cap. si cui nulla, de praebend. in 6.*

5. Fateor hanc esse communem sententiam, & in praxi consulendam: at reposito satis probabile, & securum in conscientia tibi indultum non perire; cetero enim potestatem tibi datam ad dispensandum, vel absolvendum, non solum esse gratiam illius, cui est absolutio, vel dispensatio concedenda, sed etiam tui, siquidem tu ut magis idoneus electus es ad illam dispensationem concedendam: & ita tenet Emmanuel Saa *verbo dispensatio, num. 6.* in editione genuina, & reformata, & indicat *verbo gratia, num. 4.* Salas illum referens *disput. 20. sect. 17. fine*, & in potestate ad absolvendum probabiliter censet Suarez *cap. 31. num. 18. ad finem*, inclinat maxime, & securum reputat Bassilius de Leon libro 8. de *dispensat. cap. 19. §. 1. num. 5. & n. 8.* absolute eam tenet.

6. Neque obstat textus in *cap. si cui nulla, de praebend. in 6.* ibi enim solum dicitur, facultatem concessam alicui super provisione certae personae facienda expirare, si non ob suam, sed eius, cui providendi mandatur, gratiam, & favorem sit concessa: quare si non solum ob gratiam eius, cui providendi mandatur, sed etiam ob provisorum facultas concedatur, gratia non expirat. At cum facultas absolvendi, & dispensandi videatur, non solum in favorem dispensandi, & absolvendi, sed etiam in favorem absolventis, & dispensantis fieri, perseverare dicendum est, quia saltem ex una parte iam est gratia facta, scilicet ex parte dispensantis: & cum haec perseverare non possit, nisi simul perseveret gratia facienda dispensando, vtraque perseverat, ut multis allegatis probat Sanchez libro 8. *disputat. 28. num. 80. & 81.* Adde satis probabile videri, quamlibet facultatem datam alicui ad effectum causandum in alio esse gratiam factam illi, cui data sit talis facultas, etiam si ex speciali intentione ad alium referatur, ac provide non perire morte concedentis, nisi in his casibus, in quibus ex iure aliud colligitur, qui solum duo sunt. Primus in materia ambitiosa, qualis est beneficalis, ex *ad hoc cap. si cui nulla, & cap. si super gratia, de officio delegat. in 6.* Alius in materia fore contentiosa, ut in *cap. gratum, cap. 1. latum, de officio delegat.* ad quem reducuntur extreni contractus, & negotia humana, & aliae leges quae statuunt mandatum expirare morte mandantis, sic Suarez lib. 8. c. 31. n. 24. & ex illo Basil. de Leon lib. 8. c. 19. §. 1. n. 5.

7. Tertius casus est de facultate ibi concessa eligendi Confessorem, siue determinatum, siue indeterminatum, qui à resolutis absolbat, vel tecum dispense: an inquam, haec facultas perat morte concedentis re integra? Et dicendum est nullo modo petire, quia est gratia iam facta tibi, & benefici